

Dosarul nr. 2ra-208/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru (jud. L. Mitrofan)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Anton, O. Cojocaru, I. Țurcan)

DECIZIE

3 iunie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de către Tatiana Garbuz, reprezentată de avocatul Valentin Fediuc

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Tatiane Garbuz, reprezentată de avocatul Valentin Fediuc împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată

împotriva deciziei din 31 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Tatiana Garbuz, admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, casată integral hotărârea din 19 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru și emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost respinsă

constată:

La 7 martie 2019, Tatiana Garbuz, reprezentată de avocatul Valentin Fediuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că la 29 august 2014, de către Procuratura sect. Rîșcani mun. Chișinău a fost pornită cauza penală nr. 2014028121 conform semnelor componente de infracțiune prevăzute de art. 213 alin. (1) lit. b) Cod penal.

La baza pornirii cauzei penale a stat plângerea ei din 27 iulie 2014, prin care a solicitat tragerea la răspundere a lucrătorilor medicali care la 12 iunie 2014 nu au acordat asistență medicală necesară fiicei sale minore XXXXX XXXXX(născută la XXXXX), care în rezultat, la XXXXX ora 22:25 a decedat.

A comunicat că la 27 octombrie 2017, de către procurorul în Procuratura mun. Chișinău oficiul Rîșcani, A. Chirița a fost emisă ordonanță de scoatere de sub urmărire penală a bănuitului Serghei Pritula, în baza art. 284 alin. (2) pct. 1 CPP, adică fapta nu a fost săvârșită de bănuit sau învinuit.

Nefiind de acord cu ordonanța respectivă, la 20 decembrie 2017, prin intermediul avocatului Ion Stegărescu, dânsa a contestat-o în ordinea prevăzută de art. 298-299/1 CPP.

Astfel, la 9 ianuarie 2018, avocatul Ion Stegărescu a recepționat ordonanța din 3 ianuarie 2018 emisă de procurorul adjunct al procurorului-șef al mun. Chișinău, șef al Oficiului Rîșcani, C. Bratunov, prin care plângerea depusă de avocatul Ion Stegărescu în interesele ei la 20 decembrie 2017, în ordinea art. 298-299/1 CPP RM, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Drept urmare, la 18 ianuarie 2018, prin intermediul avocatului Ion Stegărescu, dânsa a contestat ordonanțele menționate din 27 octombrie 2017 și 3 ianuarie 2018, în ordinea art. 313 CPP, judecătorului de instrucție.

A menționat că plângerea a fost primită spre examinare de Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani, fiind înregistrată cu nr. 12ij-10-4073-22012018 și repartizată aleatoriu judecătorului V. Chihai.

Pe rolul Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, plângerea menționată a fost examinată în perioada 18 ianuarie 2018 - 15 noiembrie 2018.

A precizat că, deși în ordinea art. 313 CPP, cererea se examinează potrivit legii în termen de 10 zile, plângerea depusă de ea a fost examinată de Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani în cadrul a nouă ședințe de judecată și anume, la 2 februarie 2018, 16 martie 2018, 30 martie 2018, 21 mai 2018, 13 iulie 2018, 11 octombrie 2018, 16 octombrie 2018, 26 octombrie 2018, 15 noiembrie 2018.

A remarcat că dânsa și reprezentantul său au fost prezenți la fiecare ședință de judecată, iar neprezentarea petiționarei la unele ședințe nu a constituit impediment de a examina cauza în lipsa ei.

Amânarea examinării cauzei s-a efectuat din diverse motive, cum ar fi neprezentarea nemotivată a persoanei scoase de sub urmărirea penală Serghei Pritula, lipsa traducătorului, necesitatea cercetării materialelor cauzei.

Cereri de amânare a examinării plângerii din partea ei sau a reprezentantului său nu au fost depuse.

A menționat că dânsa și reprezentantul său nu au depus cereri de urgentare a examinării cauzei, deoarece au fost pregătiți de examinare a plângerii în fond pentru fiecare ședință de judecată stabilită.

A relevat că nu a fost dată dovadă de celeritate, fiind stabilite perioade mari între ședințele de judecată, precum și poziția pasivă a instanței la întreprinderea măsurilor reale și eficiente de aducere a termenului de examinare a cauzei în corespundere cu art. 313 alin. (4) CPP.

Având în vedere termenul de la depunerea plângerii la 18 ianuarie 2018 și până la pronunțarea actului judecătoresc de dispoziție la 15 noiembrie 2018, a evidențiat că judecarea cauzei s-a efectuat într-un termen de 302 de zile, care depășește de 30 de ori termenul de 10 zile stabilit la art. 313 alin. (4) CPP.

A relatat că prin încheierea din 15 noiembrie 2018 a Judecătorei Chișinău sediul Rîșcani, a fost admisă plângerea depusă de avocatul Ion Stegărescu în interesele ei și declarate nule ordonanțele emise de Procuratura mun. Chișinău oficiul Rîșcani din 27 octombrie 2017 și 3 ianuarie 2018, cu reluarea urmăririi penale și obligarea organului procuraturii să lichideze omisiunile admise.

A învederat că obiectul examinării plângerii depuse în ordinea art. 313 CPP a fost contestarea scoaterii de sub urmărire penală a unicei persoane ce putea fi cercetată în calitate de bănuț - medicul Serghei Pritula.

Urmărirea penală în cauza penală nr. 2014028121 în baza art. 213 alin. (1) lit. b) Cod penal a fost pornită la 29 august 2014 și până la momentul actual, necătând la faptul că pe parcursul anilor au fost acumulate suficiente probe pentru remiterea cauzei spre judecare în fond în instanța de judecată, despre finisarea urmăririi penale nu cunoaște.

A invocat că infracțiunea prevăzută de art. 231 alin. (1) Cod penal, conform art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal, este infracțiune mai puțin gravă, astfel încât termenul de prescripție pentru tragerea persoanei vinovate la răspundere penală expiră la 12 iunie 2019.

Luând în considerație termenele de examinare a cauzei de instanțele naționale, a accentuat că nu va mai putea spera că persoana vinovată de decesul fiicei sale va suporta consecințele răspunderii penale.

Prin urmare, a subliniat reclamanta că deja este riscul eminent că legea penală nu va acționa în vederea apărării drepturilor și intereselor ei legitime în calitate de succesori al părții vătămate.

A remarcat că faptul dat a avut un impact serios și negativ asupra stării sale psihice și morale, atunci când a sesizat cu toată seriozitatea că persoana vinovată de pierderea unicului său copil va evita răspunderea penală datorită tergiversării procedurilor penale, iar dânsa nu poate conta pe faptul că legea penală în privința lui Serghei Pritula își va atinge scopul.

În legătură cu cele descrise, precum și aceea că la fiecare ședință de judecată la examinarea plângerii atât dânsa, cât și reprezentantul său aduceau fermă dispunere de examinare a plângerii, însă pe motive formale examinarea acesteia se amâna, a invocat că a suportat pagube morale, pe care le estimează la suma de 50 000 de lei și pe care solicită a-i fi acordate cu titlu de satisfacție echitabilă.

Cu referire la prevederile art. 60 alin. (1) pct. 18 și alin. (4) CPP, a comunicat că în cadrul procedurilor prejudiciare obligatorii și judiciare, dânsa a fost reprezentată de avocații Ion Stegărescu și Valentin Fediuc, care au reprezentat-o succesiv, astfel, pentru asistență juridică a achitat onorariul în sumă de 3 200 de lei, ce se confirmă prin extrasul din actul de predare-primire a asistenței juridice acordate în baza contractului de asistență juridică nr. 87 din 2 octombrie 2014, acordul privind înlocuirea avocatului din 9 februarie 2016, acordul privind reluarea reprezentării din 2 mai 2018, bonurile de plată seria YL182928 din 5 octombrie 2018 și seria YL182942 din 12 februarie 2019.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 4-6, 23, 94, 96, 119, 138, 206, 239, 240 CPC, art. 16, 19, 20, 313 CPP, art. 2, 3 din Legea nr. 87 din 21 aprilie

2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, art. 6 din CEDO.

A solicitat admiterea acțiunii, constatarea încălcării dreptului ei la judecarea în termen de 10 zile a plângerii depusă la 18 ianuarie 2018, în ordinea art. 313 CPP, la Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani, cauza nr. 12ij-10-4073-22012018, încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul ei a unei satisfacții echitabile în contul reparării prejudiciului moral în sumă de 50 000 de lei, a costurilor de reprezentare la examinarea cauzei în sumă de 3 200 de lei și a cheltuielilor de judecată în legătură cu examinarea prezentei cauze.

Prin hotărârea din 19 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost admisă acțiunea parțial.

A fost constatată încălcarea dreptului reclamantei la judecarea cauzei în termen rezonabil și anume, a plângerii depusă de avocatul Ion Stegărescu în interesele Tatiane Garbuz privind anularea ordonanței procurorului în Procuratura mun. Chișinău Oficiul Rîșcani, Alexandru Chirița din 27 octombrie 2017 și a ordonanței procurorului adjunct al Procurorului șef al Procuraturii mun. Chișinău Oficiul Rîșcani, Corneliu Bratunov din 3 ianuarie 2018, în ordinea prevăzută de art. 313 CPP (nr. 10-42/18).

A fost încasat de la bugetul de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor al RM, prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul Tatiane Garbuz prejudiciul moral în sumă de 10 000 de lei și cheltuielile de asistență juridică suportate în prezenta cauză în sumă de 2 000 de lei.

În rest, a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

Prin decizia din 31 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Tatiana Garbuz, admis apelul declarat de Ministerul Justiției al RM, casată integral hotărârea din 19 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru și emisă o nouă hotărâre, prin care a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

La 4 decembrie 2019, Tatiana Garbuz, reprezentată de avocatul Valentin Fediuc a declarat recurs împotriva deciziei din 31 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe în partea prin care a fost respinsă acțiunea și a deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că pentru amânarea ședințelor de judecată la examinarea plângerii în ordinea art. 313 CPP în cinci cazuri responsabilitatea aparține instanței de judecată, într-un caz amânarea a avut loc pentru un termen mai mare decât cel prevăzut de lege prin responsabilitatea instanței de judecată, în două cazuri amânarea examinării cauzei s-a produs din vina procurorului.

Astfel, a conchis recurenta că termenul rezonabil pentru examinarea cauzei a fost încălcat în cazul amânării a opt ședințe de judecată din nouă din vina instanței de judecată și a procurorului, ca organe reprezentative ale statului.

Având în vedere prevederile art. 19 alin. (1) CPP și art. 2 alin. (1) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, a menționat că în cadrul procesului penal orice persoană

are dreptul la examinarea și soluționarea cauzei sale în mod echitabil, în termen rezonabil.

A atenționat că legiuitorul a stabilit clar subiectul care poate invoca dreptul la examinarea cauzei în termen rezonabil - cauza trebuie să fie a sa.

Astfel, o cauză penală poate fi considerată ca cauza bănuیتului, învinuitului, inculpatului, acțiunea civilă poate fi considerată ca cauza reclamantului parte vătămata, iar plângerea depusă în ordinea art. 313 CPP este cauza petiționarului respectiv.

Plângerea depusă în ordinea art. 313 CPP se examinează de judecătorul de instrucție conform normelor procedurii penale, însă termenul de examinare a acestei categorii de cauze nu poate fi inclus în termenul procedurii penale - cauza penală din care derivă, deoarece conform art. 24 alin. (1) CPP, urmărirea penală, apărarea și judecarea cauzei sunt separate și se efectuează de diferite organe și persoane, iar potrivit art. 20 alin. (4) CPP, respectarea termenului rezonabil la urmărirea penală se asigură de către procuror, iar la judecarea cazului - de către instanța respectivă.

Prin urmare, a relevat că bănuitul, învinuitul, inculpatul poate invoca nerespectarea termenului rezonabil în toate fazele procesului penal - la urmărirea penală, la judecarea cauzei și la examinarea plângerii de judecătorul de instrucție (ca persoana interesată), deoarece în toate cazurile obiectul examinării formează cauza sa.

Partea civilă/parte vătămata poate invoca nerespectarea termenului rezonabil legat de soluționarea pretențiilor sale civile. Iar petiționarul, indiferent de calitatea procesuală (dacă o are în cadrul unui proces penal concret) poate invoca nerespectarea termenului rezonabil la examinarea plângerii sale de judecătorul de instrucție, deoarece obiectul plângerii formează cauza sa și îi este apropiată personal.

Cu referire la prevederile Recomandării Curții Supreme de Justiție nr. 6 privind satisfacția echitabilă și jurisprudența în materie, a remarcat că soluții privind respectarea termenului rezonabil pe marginea cauzelor examinate în ordinea art. 313 CPP nu au fost date, iar acoperirea eronată a obiectului prezentei acțiuni cu soluțiile date anterior în cauze ce au obiect diferit, comună fiind doar procedura penală, o consideră contrară spiritului legii.

Prin urmare, a evidențiat că sub acest aspect instanța de apel eronat a interpretat prevederile legale care limitează dreptul ei de a solicita repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sale.

A subliniat că a prezentat dovada suportării costurilor legate de examinarea plângerii în ordinea art. 313 CPP de judecătorul de instrucție și anume, cheltuielile pentru asistență juridică acordată de avocat.

În această parte, a considerat neîntemeiată soluția primei instanțe, iar ca cerință respinsă de instanța de apel precum că prejudiciile suportate de petiționar, care reprezintă costurile suportate la examinarea plângerii ar urma să fie trecute pe seama bănuیتului, învinuitului, inculpatului.

A invocat că legea stabilește clar că repararea prejudiciului legat de suportarea costurilor urmează a fi reparat de stat, iar Ministerul Justiției al RM are sarcina de a dovedi contrariul.

Respectiv, repararea prejudiciilor sub forma suportării costurilor în legătură cu neexaminarea cauzei în termen rezonabil trebuie să fie în legătură cauzală cu acțiunile unor participanți concreți - dacă se stabilește încălcarea termenului rezonabil la examinarea unei cauze prin amânarea ei, responsabilitatea trebuie stabilită raportat la cine se face vinovat de amânare.

În speță, toate amânările au avut loc din vina instanței de judecată și a procurorului, ca organe reprezentative ale statului.

Atât prima instanță, cât și instanța de apel urmau să stabilească clar care sume se atribuie la costuri și care se atribuie la cheltuieli de judecată, să aprecieze cuantumul lor conform art. 94 CPC și în cazul în care nu apar obiecții, să admită integral sumele respective spre încasare din contul intimatului.

O astfel de cercetare nu s-a făcut de prima instanță, iar de instanța de apel a fost invocată lipsa de șanse de succes la examinarea sumară, ceea ce în opinia sa echivalează cu nesoluționarea fondului.

Astfel, instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au aplicat art. 4 alin. (1) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, art. 1998 Cod civil, 94, 96 CPC.

Cu privire la suportarea prejudiciului moral cauzat prin neexaminarea plângerii sale în termenul legal a reiterat și faptul că miza pentru dânsa este una mai mult decât serioasă, deoarece de la data producerii faptului infracțiunii soldate cu decesul unicului său copil și până la finalizarea examinării plângerii sale, unicei persoane pasibilă să apară în calitate de bănuit în cauza penală i-a fost suspendată această calitate.

A accentuat că tot acest timp a curs și termenul de prescripție pentru tragerea la răspundere penală care a expirat la 12 iunie 2019, însă termenul în care calitatea de bănuit a lui Serghei Pretula a fost suspendată, putea fi utilizat de organul de urmărire penală pentru finalizarea acțiunilor de urmărire penală și expedierea cauzei în judecată, unde dânsa își putea susține pretențiile civile în baza acțiunii civile depuse.

Pentru dânsa, care în procesul penal face parte din partea acuzării, nu va mai fi atins scopul procesului penal – ca persoana vinovată de decesul unicului său copil să fie trasă la răspundere conform legii.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 4 decembrie 2019 împotriva deciziei din 31 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău în termenul legal.

La 23 decembrie 2019, în adresa intimatului Ministerul Justiției al Republicii Moldova a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Tatiana Garbuz, reprezentată de avocatul Valentin Fediuc, cu înștiințarea despre necesitatea

depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 160).

Până la data stabilită pentru examinarea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care intimatul Ministerul Justiției al Republicii Moldova să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, cu casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) CPC, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

După cum rezultă din materialele cauzei, la 30 iulie 2014, Tatiana Garbuz a depus o plângere penală la Procuratura sect. Rîșcani mun. Chișinău pentru a fi investigate circumstanțele în care, la data de 12 iunie 2014 a decedat fiica sa XXXXX XXXXX, în spitalul IMSP SCMC „V. Ignatenco”.

Prin ordonanța din 29 august 2014 a procurorului în Procuratura sectorului Rîșcani mun. Chișinău, a fost începută urmărirea penală, pe faptul încălcării din neglijență de către medici și lucrători medicali a regulilor sau metodelor de acordare a asistenței medicale, care a cauzat decesul pacientului XXXXX XXXXX, anul nașterii XXXXX, conform semnelor constitutive ale componenței de infracțiune prevăzute de art. 213 alin. (1) lit. b) Cod penal (f. d. 9).

Prin ordonanța din 18 august 2014 a procurorului în Procuratura sect. Rîșcani mun. Chișinău, Tatiana Garbuz a fost recunoscută în calitate de succesor al părții vătămate – XXXXX XXXXX, în procesul penal nr. 1-103pr/2014 (f. d. 10).

Prin ordonanța din 27 octombrie 2017 a procurorului în Procuratura municipiului Chișinău, a fost scos de sub urmărire penală bănuitul Serghei Pritula în baza art. 284 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, pe motiv că fapta nu a fost savârșită de bănuیت sau învinuit (f. d. 11-17).

La 20 decembrie 2017, Tatiana Garbuz, reprezentată de avocatul Ion Stegărescu a depus plângere împotriva ordonanței din 27 octombrie 2017 a procurorului în Procuratura municipiului Chișinău, în ordinea art. 298-299¹ Cod de procedură penală, care prin ordonanța din 3 ianuarie 2018 a procurorului adjunct al Procurorului șef al municipiului Chișinău, a fost respinsă (f. d. 18-20).

La 18 ianuarie 2018, Tatiana Garbuz, reprezentată de avocatul Ion Stegărescu a depus la Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani o plângere judecătorului de instrucție,

în temeiul art. 313 Cod de procedură penală, împotriva ordonanței din 27 octombrie 2017 a procurorului în Procuratura municipiului Chișinău și împotriva ordonanței din 3 ianuarie 2018 a procurorului adjunct al Procurorului șef al municipiului Chișinău (f. d. 21-22).

Astfel, prin încheierea din 15 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, a fost admisă plângerea Tatianeii Garbuz, reprezentată de avocatul Ion Stegărescu, declarate nule ordonanța din 27 octombrie 2017 a procurorului în Procuratura municipiului Chișinău și ordonanța din 3 ianuarie 2018 a procurorului adjunct al Procurorului șef al municipiului Chișinău, cu reluarea urmării penale în condițiile art. 287 alin. (2) Cod de procedură penală.

Au fost expediate materialele procesului penal – procurorului mun. Chișinău, oficiul Rîșcani pentru organizarea efectuării cercetărilor suplimentare și obligat procurorul să lichideze încălcările depistate ale drepturilor și libertăților Tatianeii Garbuz (f. d. 24-28).

Tatiana Garbuz înaintând prezenta acțiune în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, a solicitat constatarea încălcării dreptului ei la judecarea în termen de 10 zile a plângerii depusă la 18 ianuarie 2018, în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, la Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani, cauza nr. 12ij-10-4073-22012018, încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul ei a unei satisfacții echitabile în contul reparării prejudiciului moral în sumă de 50 000 de lei, a costurilor de reprezentare la examinarea cauzei în sumă de 3 200 de lei și a cheltuielilor de judecată în legătură cu examinarea prezentei cauze.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a admis acțiunea parțial și a constatat încălcarea dreptului reclamantei la judecarea cauzei în termen rezonabil și anume, a plângerii depusă de avocatul Ion Stegărescu în interesele Tatianeii Garbuz privind anularea ordonanței procurorului în Procuratura mun. Chișinău Oficiul Rîșcani, Alexandru Chirița din 27 octombrie 2017 și a ordonanței procurorului adjunct al Procurorului șef al Procuraturii mun. Chișinău Oficiul Rîșcani, Corneliu Bratunov din 3 ianuarie 2018, în ordinea prevăzută de art. 313 CPP (nr. 10-42/18). A fost încasat de la bugetul de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor al RM, prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul Tatianeii Garbuz prejudiciul moral în sumă de 10 000 de lei și cheltuielile de asistență juridică suportate în prezenta cauză în sumă de 2 000 de lei. În rest, a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

Judecând apelurile declarate de către Tatiana Garbuz și Ministerul Justiției al Republicii Moldova, instanța de apel a respins apelul declarat de către Tatiana Garbuz, a admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, a casat integral hotărârea din 19 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru și a emis o nouă hotărâre, prin care a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

Întru consolidarea soluției sale, instanța de apel pe de o parte, cu referire la prevederile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, a precizat că legiuitorul operează cu noțiunea de termen rezonabil a cauzei la general, dar nu cu termenul rezonabil de examinare a fiecărei cereri, plângeri, demersuri înaintate sau înregistrate de părți, iar

pe de altă parte conchide instanța de apel că termenul de 10 zile stabilit de art. 313 CPP nu poate fi considerat ca o limită de timp, trecerea căreia condiționează neapărat aplicabilitatea Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.

Instanța de apel a mai reiterat că depășirea termenului legal de 10 zile de examinare a plângerii în baza art. 313 CPP nu poate fi echivalată cu încălcarea termenului rezonabil de examinare a unei cauze complexe, care implică aprecierea criteriilor precum comportamentul participanților la proces, conduita instanței judecătorești și a autorităților relevante, importanța procesului pentru cel interesat, iar art. 6§1 din CEDO sub aspectul său penal, poate fi invocat numai de persoana căreia i s-a înaintat o acuzație.

Instanța de recurs constată, că prima instanță la adoptarea hotărârii a interpretat eronat normele de drept material și a dat o apreciere greșită materialului probator anexat la dosar, fapt ce a dus la concluzia greșită cu privire la temeinicia acțiunii.

Totodată, instanța de recurs relevă că, deși instanța de apel corect a decis respingerea acțiunii Tatiane Garbuz, concluziile expuse în decizie, sunt contradictorii, fapt ce dictează casarea unei astfel de decizii.

În susținerea opiniei enunțate instanța de recurs reține prevederile art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, potrivit cărora orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra *încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații penale îndreptate împotriva sa.*

Drept urmare, este de notat că Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că în materia pretinselor violări a duratei procedurilor penale, victimele, persoanele care au înaintat o sesizare, martorii și alte persoane participante la proces în afară de acuzat (bănuț, învinuit, inculpat) nu pot pretinde încălcarea dreptului la durata nerezonabilă a procedurilor penale, adică art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale poate fi invocat numai de persoana căreia i s-a înaintat acuzație.

Cu alte cuvinte, articolul 6 § 1 din Convenție sub aspectul său penal, poate fi invocat numai de persoana căreia i s-a înaintat o acuzație.

O excepție, în această categorie de dosare, constituie situația când victima unei infracțiuni pretinde durata nerezonabilă a procedurilor penale în legătură cu imposibilitatea soluționării aspectului civil, și anume examinarea excesiv de lungă a acțiunii sale civile în cadrul procedurilor penale.

Coroborând normele enunțate la materialul probator administrat în speță, instanța de recurs constată că, Tatiana Garbuz, având calitatea de succesori al părții vătămate – XXXXX XXXXX, sub aspectul art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, nu poate pretinde la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a procedurii penale în baza Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat

prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011.

Or, Tatiana Garbuz nu a prezentat pe parcursul examinării cauzei în fond probe precum că la momentul contestării ordonanțelor procurorului în Procuratura mun. Chișinău Oficiul Rîșcani, Alexandru Chirița din 27 octombrie 2017 și a ordonanței procurorului adjunct al Procurorului șef al Procuraturii mun. Chișinău Oficiul Rîșcani, Corneliu Bratunov din 3 ianuarie 2018, dânsa ar fi înaintat vreo acțiune civilă în cadrul dosarului penal nr. 1-103pr/2014 și nici nu a invocat în speță, durata nerezonabilă a procedurilor penale în legătură cu imposibilitatea soluționării aspectului civil.

Ca urmare, constatările date respinge alegațiile Tatiane Garbuz din cererea de recurs, precum că petiționarul, indiferent de calitatea procesuală (dacă o are în cadrul unui proces penal concret) poate invoca nerespectarea termenului rezonabil la examinarea plângerii sale de judecătorul de instrucție, deoarece obiectul plângerii formează cauza sa și îi este apropiată personal.

Și asta deoarece, Tatiana Garbuz în calitate de succesori al părții vătămate nu poate contesta încălcarea dreptului la durata nerezonabilă a procedurilor penale, acest drept fiind oferit numai persoanelor cărora li s-a înaintat o acuzație.

Față de toate aceste considerente, prima instanță greșit a concluzionat că la caz, Tatiana Garbuz este în drept în materie penală de a contesta termenul de examinare a plângerii sale prin prisma prevederilor Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Or, reieșind din prevederile art. 1 alin. (2) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, aplicarea și interpretarea termenilor din prezenta lege se fac prin prisma legislației naționale, *a prevederilor Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.*

În mod concomitent, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reiterează caracterul contradictoriu al deciziei instanței de apel, care, constatând că Tatiana Garbuz nu poate fi considerată victima violării art. 6 § 1 din Convenție, sub aspectul termenului rezonabil de examinare a procedurii penale, în alt context, într-un mod contradictoriu, a purces la examinarea în fond a pretențiilor acesteia, consemnând că termenul de 10 zile stabilit de art. 313 CPP nu poate fi considerat ca o limită de timp, trecerea căreia condiționează neapărat aplicabilitatea Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 și că depășirea termenului legal de 10 zile de examinare a plângerii în baza art. 313 Cod de procedură penală nu poate fi echivalată cu încălcarea termenului rezonabil de examinare a unei cauze complexe, care implică aprecierea criteriilor precum comportamentul participanților la proces, conduita instanței judecătorești și a autorităților relevante, importanța procesului pentru cel interesat.

Față de acest aspect, este evident că concluziile instanței de apel expuse în conținutul deciziei recurate se exclud reciproc, o astfel de motivare fiind incompatibilă și inacceptabilă conform legislației procedurale, drept urmare, se impune casarea integrală a deciziei instanței de apel.

Distinct de aceste constatări, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit conchide de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a emite o nouă hotărâre prin care a respinge integral acțiunea depusă de Tatiana Garbuz.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b), 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Tatiana Garbuz, reprezentată de avocatul Valentin Fediuc.

Se casează integral decizia din 31 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 19 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Tatiane Garbuz, reprezentată de avocatul Valentin Fediuc împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată, și se emite o hotărâre nouă prin care:

Se respinge integral cererea de chemare în judecată a Tatiane Garbuz, reprezentată de avocatul Valentin Fediuc împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătoria

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu